

Aan Provinciale Staten

Datum : 18 mei 2022
Documentnr. : 2022-043692
Dossiernummer : K19431
Behandeld door : J.T. Heebels
Telefoonnr. : (050) 316 4472
Antwoord op : -
Bijlage : 2
Onderwerp : Economische barometer Noord-Nederland en resultaten
Provinciaal werkgelegenheidsonderzoek 2021

Geachte dames en heren,

Aanleiding

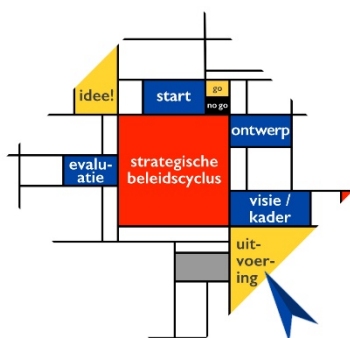
U ontvangt deze brief omdat wij u willen informeren over de economische situatie en ontwikkelingen van de Noord-Nederlandse economie in relatie tot de landelijke en over de economie van de 3 Noordelijke provincies. Tevens willen wij u informeren over de resultaten van het werkgelegenheidsonderzoek 2021.

Eerdere behandeling in PS

U heeft eerder vragen gesteld over de cijfers van de sociaal-economische ontwikkelingen (Arbeidsmarkt). Bij de beantwoording van de vragen in maart 2021 is toegezegd dat u op een later moment nog geïnformeerd zou worden over de uitkomsten van het werkgelegenheidsonderzoek.

Rol en bevoegdheden PS in deze fase

De brief wordt ter informatie aan u gestuurd.

Vervolg

Niet van toepassing.

Extern betrokkenen

De economische barometer Noord-Nederland wordt opgesteld door een werkgroep met medewerkers van de provincies Drenthe, Fryslân en Groningen.

Martiniekerhof 12
9712 JG Groningen

Sint Jansstraat 4
9712 JN Groningen

Postbus 610
9700 AP Groningen

Telefoon
050 316 4911

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

De provincie Groningen werkt volgens normen die zijn vastgelegd in een handvest voor dienstverlening. Dit handvest vindt u op onze website of kunt u opvragen bij de afdeling Bestuur, Juridische Zaken & Communicatie: 050 3164160. BTW: NL0019.32.822.B01 / KvK: 01182023 / IBAN: NL84 ABNA 0446 0456 91 / BIC: ABNANL2A

Nadere toelichting

Economische barometer Noord-Nederland

In de barometer wordt een aantal indicatoren gepresenteerd die een beschrijving geven van de economische situatie en ontwikkelingen. Daarbij wordt gekeken naar de Noord-Nederlandse economie in relatie tot de landelijke en naar de economie van de drie noordelijke provincies. Een dergelijke barometer is te onderscheiden van een zogenaamde beleidsmonitor, waarin de ontwikkelingen in de economie worden afgezet tegen de beoogde economische beleidsdoelen. De barometer kan worden gebruikt bij de onderbouwing en monitoring van het economisch beleid.

Een samenvatting op hoofdlijnen:

Bevolking en inkomen

Het Noorden telde op 1 januari 2020 ruim 1,7 miljoen inwoners, dit is 10% van de Nederlandse bevolking. De bevolkingsontwikkeling laat voor Noord-Nederland een groei zien tot 2021. Volgens de meest recente Primos prognose zal de bevolking in het Noorden in de periode 2021-2030 jaarlijks licht afnemen en tussen 2030 en 2050 sterker krimpen. In de periode tot 2050 wordt in het Noorden een krimp verwacht van 6,1%, terwijl voor heel Nederland in die periode een groei van 11,5% wordt geraamd. Met een verwachte bevolkingsdaling van 8,6% is de bevolkingskrimp in Groningen wat groter dan de geprognostiseerde krimp van 5,5% in Drenthe en 4,3% in Fryslân.

Het gemiddeld besteedbaar inkomen van particuliere huishoudens lag in 2019 in het Noorden met € 39.900 ruim € 4.000 lager dan het nationaal gemiddeld besteedbaar inkomen (€ 44.400). Een noorderling heeft hiermee 10% minder te besteden dan het landelijk gemiddelde. Drenthe heeft binnen het Noorden het hoogste besteedbare inkomen en Groningen het laagste.

Beroepsbevolking

In de periode 2011-2020 is de beroepsbevolking in Drenthe en Fryslân met 3% gegroeid. Groningen kent in dezelfde periode een groei van 1,6%. Evenals de totale bevolking zal ook de potentiële beroepsbevolking (inwoners van 15-75 jaar) de komende 30 jaar afnemen. Het Noorden telt in 2050 naar schatting circa 16% minder 15-75 jarigen dan in 2020. Landelijk groeit de groep 15-75 jarigen naar schatting met 1,9% (Primos prognose 2021).

De beroepsbevolking in Noord-Nederland heeft gemiddeld een iets lager opleidingsniveau dan landelijk. Groningen vormt hierop een uitzondering. Deze provincie heeft vergeleken met de andere twee provincies relatief meer hoogopgeleiden, de verdeling naar opleidingsniveau lijkt op die van Nederland. Drenthe en Fryslân hebben relatief meer middelbaar- en laagopgeleiden in de beroepsbevolking.

De bruto arbeidsparticipatie ligt in het Noorden met 69,1% wat lager dan het nationale gemiddelde van 71,1%. Het Noorden en Nederland vertonen in de periode 2011-2020 ongeveer dezelfde trend. In Fryslân is de arbeidsparticipatie het hoogst, Drenthe neemt een tussenpositie in en in Groningen is deze het laagst.

Werkgelegenheid en werkloosheid

In de afgelopen tien jaar groeide de werkgelegenheid in het Noorden met 1,7% een stuk minder dan landelijk (7,3%). Binnen het Noorden laat Fryslân de meest positieve werkgelegenheidsontwikkeling zien. In de periode 2011-2020 nam het aantal banen in Fryslân met 3,7% toe. Groningen telde in 2020 1,8% meer banen dan in 2011. In Drenthe kromp het aantal banen met 1,2%.

In 2020 zijn de eerste gevolgen van de coronacrisis in de werkgelegenheidsontwikkeling te zien. De gevolgen zijn nog niet te zien in een groot verlies van banen, aangezien gedurende het grootste gedeelte van de periode april 2019 - april 2020 er nog geen corona was. In Noord-Nederland was in deze periode sprake van een krimp van bijna 1%. Landelijk zette corona met een toename van 0,9% een rem op de groei van de afgelopen jaren. Groningen, Fryslân en Drenthe kenden alle drie een verlies van banen van respectievelijk 1,5%, 0,9% en 0,2%. Deze afname hangt samen met een bovengemiddelde krimp van zowel de industrie als de horeca. Met name de industrie is in de noordelijke provincies relatief sterk vertegenwoordigd.

Als gevolg van de uitbraak van Corona en alle beperkende maatregelen werd een flinke toename van de werkloosheid verwacht. Overheidssteun en veerkracht van ondernemers hebben een ontslaggolf en veel bedrijfsbeëindigingen voorlopig weten te voorkomen. In het voorjaar van 2020 was er tijdelijk sprake van een relatief grote instroom in de WW. In de maanden daarna vlakke dit af gevolgd door een afname van het aantal WW-uitkeringen.

Het aantal openstaande vacatures nam in het begin van de coronacrisis met bijna 10% af. In de eerste twee kwartalen van 2021 is de vraag naar arbeidskrachten explosief gestegen. Als gevolg hiervan neemt de spanning op de arbeidsmarkt toe.

Tussen 2011 en 2020 is het aantal vestigingen in het Noorden met 18,8% toegenomen. Landelijk groeide het totaal aantal vestigingen met 35,4% sterker. In Fryslân nam het aantal vestigingen in de afgelopen tien jaar met 25% toe. Groningen en Drenthe kenden met 15% een meer bescheiden groei. In alle drie de noordelijke provincies is sprake van een groei van zelfstandigen en afname van vestigingen met personeel.

Ondanks de coronacrisis is er geen sprake van een toename van faillissementen en bedrijfsbeëindigingen. Het aantal faillissementen lag in 2021 juist lager dan in 2020. Dat het aantal faillissementen in coronatijd juist lager ligt, is niet los te zien van de financiële steunmaatregelen van de overheid.

Economische groei

In 2019 bedraagt het Bruto Regionaal Product (BRP) per inwoner in het Noorden € 35.400. Dit ligt 24% onder het landelijk gemiddelde (€ 46.700). Fryslân en Drenthe hebben met € 31.900 per inwoner het laagste BRP per inwoner van Nederland. In Groningen bedraagt het BRP per inwoner € 42.200. Dit relatief hogere bedrag komt voor een belangrijk deel door de delfstoffenwinning in Groningen. De Noord-Nederlandse economie kromp in 2020 met 4,5%. De landelijke economie kromp met 3,8% iets minder sterk.

Export

In 2019 is landelijk bij bijna één op de tien bedrijven sprake van internationale handel in goederen. In Drenthe is dit percentage de afgelopen jaren toegenomen tot het landelijk gemiddelde. In Fryslân en Groningen ligt het percentage bedrijven met internationale handel met ruim 8% iets onder het landelijk gemiddelde. Landelijk is sprake van een afname van 0,8 procentpunt in het aantal bedrijven met internationale handel.

Brede welvaart

Hoe een samenleving zich ontwikkelt is niet enkel in geld en economische groei uit te drukken. Dat is het uitgangspunt van 'Brede Welvaart'. Brede welvaart legt het accent op de kwaliteit van het leven dat samenhangt met talrijke factoren, die bovendien voor iedere persoon verschillend zijn. Drenthe en Fryslân scoren qua brede welvaart hoog op het thema welzijn. Groningen behoort daarentegen tot de provincies met de laagste tevredenheid met het leven en vrije tijd. Ook de woontevredenheid is in Fryslân en Drenthe relatief groot. Qua materiële welvaart scoort Groningen juist beter dan Fryslân en Drenthe. Het BRP is in Fryslân en Drenthe het laagst. Qua opleidingsniveau behoren Drenthe en Fryslân tot de provincies met de minst hoger opgeleiden. Groningen zit hier in de middenmoot. De arbeidsparticipatie is in Groningen en Drenthe relatief laag. Het Noorden scoort relatief goed op het thema veiligheid. Drenthe scoort relatief goed op de milieu- en natuurindicatoren. Op de indicator levensverwachting bevolking onder het thema gezondheid zit het Noorden bij de 3 laagst-scorende provincies. Ook op de indicator ervaren gezondheid scoort Groningen laag. Fryslân behoort daarentegen bij de 3 hoogst-scorende provincies bij de indicator ervaren gezondheid.

Resultaten onderzoek Provinciaal Werkgelegenheidsregister Groningen 2021

Ieder jaar voeren wij een werkgelegenheidsonderzoek uit (met peildatum april). Wij enquêteren de vestigingen van bedrijven in de Ommelanden. De gemeente Groningen enquêteert de vestigingen van bedrijven in de gemeente Groningen. De data van beide enquêtes worden daarna samengevoegd tot 1 bestand (= het vestigingenregister). Dit bestand leveren wij vervolgens aan bij stichting LISA (Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen). LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen van bedrijven in Nederland waar betaald werk wordt verricht.

In 2021 hebben wij ook een werkgelegenheidsonderzoek uitgevoerd. Bijgevoegd vindt u, ter informatie, een factsheet met de resultaten van het werkgelegenheidsonderzoek in 2021.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Documentnr.	Soort bijlage
1.	Economische barometer Noord-Nederland 2021	2022-006447	Rapport
2.	Factsheet Provinciaal werkgelegenheidsregister 2021	2022-044675	Factsheet